

Guillem López i Casasnovas Catedràtic
de la UPF

Una economia poc responsable

Aquest estiu ha mostrat comportaments poc responsables des d'un punt de vista econòmic. Tot i la tempesta que s'acosta tan anunciada com interessada als ulls d'alguns, el ciutadà mitjà ha gastat el que no ha ingressat: viatjar, sortides d'oci, consums sense mirar massa el preu han desbordat l'oferta turística, que ha fet caixa com mai. Hem fet de sortir, d'escapar-nos i de la vida alegre un bé de primera necessitat després d'una etapa covid que, per a molts que fan vida al carrer, ha sigut molt cruel. La demanda prou inelàstica ha caigut en els paranys de l'oferta recuperada, sufragada per una taxa d'estalvi del passat quan no podíem o ens feia por gastar. Una guardiola feta d'ERO i ajuts europeus, suposadament per a altres finalitats més enllà de les despeses suntuàries que ara han finançat. I sense ingressar tant com gastaven, hem buidat les llibretes d'estalvi i tirat de targetes de crèdit com mai. Estalvi negatiu, taxa d'estalvi de l'11,5% a gairebé la meitat. La demanda externa de britànics i alemanys, si veiem les dades del turisme balear, mostren més precaució.

Ara ja en són previsibles les conseqüències. Dels ingressos que tinguem, els que siguin, tots haurem de fer front a bens de primera necessitat de debò (aliments i energia) amb preus desbocats, tant a l'hora de comprar menjar, omplir el dipòsit de gasolina o pagar les factures de l'electricitat. Uns preus, els de l'energia, que si

no per l'especulació de les companyies s'hauran de mantenir alts degut a una imposició mediambiental més alta. I el coixí anterior de l'estalvi ja està perdut. Ja no hi haurà lloc per a sortides i reiterar sopars a restaurants a preus inflats perquè caldrà prescindir del que efectivament no sigui necessari. Als llocs que han viscut del sector de serveis i del turisme es notará més la baixada, en particular pel que fa al turisme massiu, més sensible al preu -amb un costós a l'alça- i més elàstic a una renda a la baixa. Això es traduirà en pèrdues d'ocupació, i la reivindicació d'augmentos salarials per convenis posteriors al bon negoci de l'any finalitzat serà paper mullat. Amb pèrdua relativa d'ingressos i despeses inevitables de veritat començaran els problemes.

Sap greu haver d'arribar a la conclusió que aquestes irresponsabilitats econòmiques reflecteixen que hem viscut per sobre de les nostres possibilitats, ja que estem parlant de situacions mitjanes amb una forta variància: uns no ho notaran, d'altres patiran i alguns s'enfonsaran. Els primers tenen prou renda per aguantar el que ve; els segons perdran benestar i recordaran l'interval postpandèmia amb l'alegria dels recursos que ens ha permès el fet de ser europeus; els tercers demanaran salvavides col·lectius.

I aquí plora la criatura per l'altre irresponsable econòmic que tenim: el Govern de l'Estat. Com remarca un recent estudi del Banc d'Espanya (Alloza i altres, *Documentos Ocasionales 2217*, 2022), la despesa pública que ja fem -no parlem de la que pot exigir la nova situació per atendre la població més fràgil- tampoc l'estem finançant com toca. Mantenim, gairebé de sempre, un dèficit als comptes públics de més de sis punts del PIB. De nou, l'Estat també gasta el que no ingressa, amb una recaptació tributària insuficient i un finançament que es confia al deute. Un deute que té al davant un escenari de pujada de tipus d'interès

que ho complica tot encara una mica més.

La irresponsabilitat té així a curt termini la sortida de transferir el problema polític al futur (els governants seran uns altres) i l'econòmic a les generacions properes (que hauran de fer front als costos financers de la situació creada). I per acabar de reblar el clau, poden caure en la temptació de tirar de veta dels diners europeus,

**Cerde vicís
L'Estat també
gasta el que no
ingressa, amb
una recaptació
tributària
insuficient i
un finançament
que es confia
al deute**

que tant graciosament ha donat Europa (a través del seu propi endeutament), destinant-los no a Next Generation (inversió transformadora, despesa de capital no recurrent per assegurar el futur dels nostres fills i nés), sinó per fer la viu-viu de qui dia passa any empeny en despesa ordinària.

L'economia espanyola pot continuar així? Crec que ens hem de fer mirar si les responsabilitats són o no a l'ADN espanyol. Vist el que fa algun dirigent al govern o a la oposició, a l'àmbit central o autonòmic, sembla raonable tenir-ne dubtes.]